

O I S O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberální chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

Tak už jsou tu zase! Ostatně sotva se letní sluníčko schovalo za mraky už na nás supermarkety vyrukovaly nejdřív s Mikulášem a pak Vánoce. Období shonu, přemýšlení jaké dárky letos, případně za co. Je to ale také období očekávání a naděje. A nejen v duchovním, adventním smyslu. Je to doba bilancování a přípravy na nový rok. Než tedy letos zasednete k prostřenému vánočnímu stolu a rozzářenému stromku udělejte si malou osobní inventuru. Co jsem vlastně letos chtěl, co se mi povedlo a co jsem zkazil? Kde přidat a kde ubrat. Slavnostní atmosféra a vůně jehličí i vánočního pečiva vám k tomu vytvoří tu správnou atmosféru.



Motto

„Život je umění kreslit bez možnosti gumovat“.

Z reklam, inzerátů a....

„Když mluvíte třemi jazyky, jste trilingvní, když dvěma, tak bilingvní, když jedním, jste Američan“.

„Lidé mají jedny ústa, ale dvě uši. Někdo asi chtěl, abychom dvakrát více poslouchali, než mluvili“.

„Lidé se netlačí ke světlu aby lépe viděli, ale aby mohli více zářit“.

Nietzsche

„Jestliže myslí všichni stejně potom někdo nemyslí“.

George Patton

„O život můžeme přijít různě. Smrt je jen jednou z možností“.

Robert Fulghum

Víte, že?

- Čtrnáctiletý Aaron Evans z amerického Phoenixu (Arizona) se koupal v jezeře Havasu, když se mu do nosu dostali nebezpeční prvoci. Ti vnikli do jeho mozku a začali se jím živit. Dítě zemřelo za strašných bolestí. Chlapec nejprve trpěl prudkými bolestmi hlavy, poté se dostavily halucinace. "Nakonec mi zemřel v náručí," vypráví zoufale jeho otec David. Naegleria fowleri je prvok živící se mozkovou tkání a žijících v teplých vodách, viz např.: http://en.wikipedia.org/wiki/Naegleria_fowleri
- Před 2,5 milióny let se s naší planetou něco stalo, svět se ještě víc ochladil, voda se navázala do ledu a všude bylo víc sucho. Klima se rozkolísalo a přišly první rozeznatelné ledové doby. Zatím

měkké a relativně krátké, s intervalem 41 000 let. Během těchto kratších ledových dob skončily třetihory a rozběhly se čtvrtohory, období pleistocén. Přibližně před 900 tisíci lety se ledové doby najednou dramaticky zdrsnily a protáhly se na cyklus 100 tisíc let, což podle všeho trvá dodnes. Podle toho, co o průběhu ledových dob víme, tak led přijde, bude to brzo a bude to stát za to. Jak je možné, že se o tomhle v dnešní klimatické době prakticky vůbec nemluví? Více viz. <http://www.osel.cz/index.php?clanek=2964>

- Magnetická rezonance mimo zákon! Bruselští úředníci připravili směrnici, která udělala z jedné nejdůležitější a nejšetrnější onkologické vyšetřovací metody nelegální záležitost. <http://www.osel.cz/index.php?clanek=2959>
- Cukrová baterie od Sony. Elektrický článek dodávající energii enzymatickým rozkladem cukru. Článek má tvar krychle s hranou měřící 39 mm a jeho výkon je 50 mW, což je dle Sony světový rekord, nejvyšší hodnota dosud vyprodukované bio-článekem. <http://www.scienceworld.cz/sw.nsf/ID/6168EC1F58E94031C125735500519C84?OpenDocument&cast=1>
- Češi si vozí z cest do exotických zemí nové nebezpečné nemoci, malárii, horečku dengue (50 případů ročně!), paratyfus, parazitická leishmanióza a další. Proti některým jde předem očkovat. Před časem se v Itálii objevila tropická horečka chikungunya, která dříve řádila na exotických místech, jako je Réunion nebo Seychely. Více viz. http://zdravi.idnes.cz/cesi-si-vozi-z-cest-nove-nebezpecne-nemoci-fg9-zdravi.asp?c=A071002_110039_zdravi_bad

Jak poznat jejich přání?

Možná jste to už taky někdy zažili. Žena jakoby nic při večeri řekne „Zdeněk má Janu asi opravdu rád...“. „Proč myslíš?“ „Koupil jí krásný zlatý prstýnek“. Pomyslete si, ano, sluší jim to spolu. Ale ve skutečnosti vám tím vaše žena chce říct „Za čtrnáct dní mám narozeniny a bylo by fajn, kdybys mi koupil ten parfém na který jsem se nedávno tak zadívala ve výloze když jsme šli do kina“. Ne není to proto, že by se ženy moc dívaly na seriály nebo četly červenou knihovnu. Oni jsou prostě takové. V jejich světě se tužby a přání zhmotňují a promíchávají se s takovými věcmi jako vaření a výchova dětí. Muž, který není excelentním jasnovidcem, pak nutně musí vypadat jako trouba a ignorant. Když je muž hladový, tak si zcela přizemně řekne o jídlo. Ne tak žena. V naší rodině se vypráví příhoda, která se skutečně stala jednoho červnového večera. Ze zahrádky jsme to odpoledne přinesli sladké červené jahody. Sedíme s ženou v obýváku a čteme časopis, tedy každý svůj. Žena zvedne hlavu, usměje se a povídá: „Co kdybychom si miláčku udělali jahodový koktail“? Moje „Hmm“ ji nevyvedlo z rovnováhy a po malé odmlce pokračovala „Pojď, uděláme si ho“. „Hmm“. A o chvíli později už naléhavěji „Tak neudělal bys ho“? Vyskočil jsem se zahanbeným pocitem, jak to, že už mě to nenapadlo před půlhodinou. Žena má dojem, že nám dává dostatečné signály a nápovědy, abychom mohli uhodnout její přání. To, že se nám to nedaří přece nemůže být způsobeno naší tupostí, takového blbce by si nevzala. Spíše je za tím to, že ji nemáme dost rádi, protože jinak... Ani se nepokoušejte mužským neohrabaným způsobem nějak kvantifikovat svou lásku k ní. Ženám s fantazií se také proto velmi obtížně kupují dárky. Ona má prostě svoji zcela konkrétní a košatou představu. Když už máte to neuvěřitelné štěstí a uhodnete, že si přeje kabelku a vyberete tu, která na vás ve výloze udělá nejlepší dojem, nemáte vyhráno. Ženiny oči se při prohmátání

balíčku rozzáří, ale po jeho rozbalení získají jakýsi nostalgický lesk. I z toho jejího „Miláčku, ta je krásná, díky... ale bude to chtít jiné lodičky a rukavice“, poznáte, že jste zase šlápl vedle. Po řadě klopýtnutí jsme našli způsob, jak předcházet rozčarování. Ty větší dárky dávám ženě po dohodě a s jejím výběrem. Jako překvapení pak dostává spíše drobnosti, knihy a hlouposti, které potěší, ale nerozesmutní. A nenarazí-li ona do vánoc na přesně ten druh dárku, jaký by si představovala? Lehká pomoc. Osvědčily se nám dárky – směnky. Na kartičku namaluju v barvách třeba zahradní kleště, větvičku a vše doprovodím nápisem „Ty právě zahradní kleště pro mou ženu“. Žena pak má velkou radost a když v únoru konečně sežene ty právě s převodem a otočnou rukovětí pyšně mi je přinese jako důkaz, že dárek byl zkonsumován. Od ženy takový postup nutný není, protože kdo může lépe vědět co muž má rád a co potřebuje, než jeho drahá polovička?

Z knihy „Všechno, co jsem v životě potřeboval vědět mi pověděla má žena“.

Znáte Wikipedii?

Je to volně přístupná univerzální internetová encyklopedie, která existuje v mnoha jazykových mutacích. Postupně ji doplňují a vytvářejí její uživatelé, samozřejmě pod redakčním dohledem. Anglická verze obsahuje přes 2 milióny příspěvků, česká přes 78 tis. Můžete ji využívat i rozšiřovat také vy! Podívejte se na adresy:

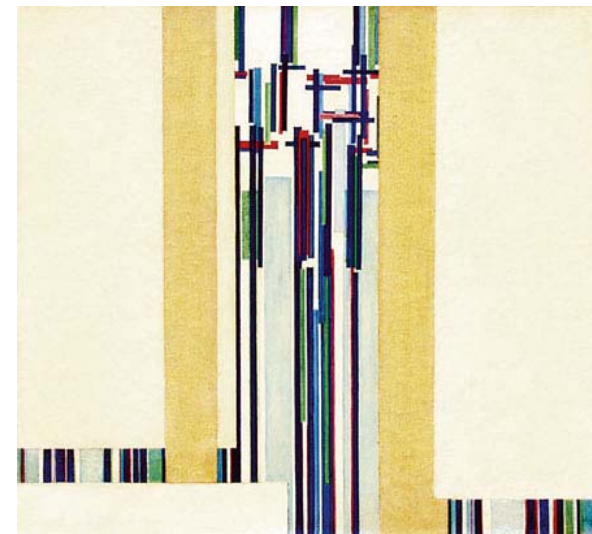
http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana

<http://www.wikipedia.org/>

Obraz

Zpráva z tisku: „Dílo *Élévation IV* bylo v Praze vydraženo za 22,1 milionu Kč, přičemž pět procent z této částky kupec ještě zaplatí aukční společnosti. Celkem se tedy cena vyšplhá na více než 23 milionů Kč. Jde tak o rekord českých aukčních síní! Kupkuv obraz z roku 1938 je stěžejní dílo nejvýznamnějšího českého moderního malíře 20. století z období takzvané 'Čisté abstrakce'“.

Když se podíváte na obraz vidíte jen několik



různě širokých a vysokých barevných čar a ploch. Ne, že by nepůsobil zajímavě a v duchu si řeknete, no kdo umí, ten umí. Ale pak se musíte zamyslet, zda je normální, že někdo dá za jediný obraz takový obnos? Spousta jiných také zajímavých a možná ještě zajímavějších obrazů je k vidění ve výstavních a prodejních galeriích. Jsou však od neznámých nebo málo známých

autorů a tak na nich vidíte zpravidla cenu 1-10 tisíc korun. Zaujmu a oko potěší, když vás cosi nutí se k nim vracet, tak si je koupíte. Prostě umění a jeho role, jak má být. Ale v tom dát za obraz 23 milionů korun je něco patologického, není to už jen přirozená snaha kochat se pohledem na něco estetického, ale pocit jedinečnosti. Mít něco, co jiní nemohou mít. To fantastické na díle dovede rozeznat a ocenit jen hrstka špičkových odborníků na malířství. Pro ostatní je to jen „ten fantasticky drahý obraz mrtvého malíře“. Ano, to nejlepší, co může malíř pro své dílo udělat je namalovat jen pár desítek co nejzajímavějších obrazů a pak zhynout pokud možno nějakým dramatickým způsobem. Dříve stáčovala tuberkulóza. To sice není Kupkův případ, ale zvyšuje to cenu mnohých malířů. Tak jako se sebelepší zpěvák neprosadí v showbusinessu, pokud za sebou nemá producenty a vydavatele, tak i v umění musí mít své lobby, které ho vychvaluje a propaguje. Když se uměleckému kritiku podaří vyzvednout nějakého umělce na piedestal aukčních síní, tak se s ním proslaví i on sám. Mluví se mě zahořklost technokrata, který vůbec nerozumí umění? I v showbusinessu a sportu se dějí podobné paradoxy. Ale tam jsou ty vydané miliony aspoň za něco, čemu rozumí a co ocení statisíce diváků. Ten základní pocit, že hodnota by měla být nějak úměrná úsilí a vyložené práci je hluboko v nás a není myslím zcela zcestný. Jistě, hodnota je dána také novostí, myšlenkou a užitečností. A v běžném životě především nabídkou a poptávkou. Proč největší ocenění dostává právě oblast zábavy a oddechu? Vědec který naleznou nový průmyslový postup zpřístupňující nové materiály, lék proti zákeřné nemoci nebo lékař který vyvíjí novou techniku operace jsou přijímáni s jedno nebo dvoudenním obdivem v médiích. Ano, dělají svou práci, která je jistě baví. Ale nikdy se kolem nich nevytvoří snobská aureola extrémního ocenění. Vědce ani jeho výtvar si nemůžete postavit ve svém domě nebo soukromé galerii. Nenaplnují odvěkou touhu vlastnit a kochat se tím. A tak většina lidí bude dál kroutit hlavou nad výsledky uměleckých aukcí a menšina dál vydávat ty fantastické sumy.

VH

Nejdražší vydražené obrazy

1. Jackson Pollock: No. 5, 1948; 2,80 miliardy Kč, prodán 2006
2. Willem de Kooning: Žena III; 2,74 miliardy Kč, prodán 2006
3. Gustav Klimt: Portrét Adély Blochové-Bauerové I; 2,70 miliardy Kč, prodán 2006
4. Pablo Picasso: Chlapec s dýmku; 2 miliardy Kč, prodán 2004

Zajímavé je, že Renoir s Rubensem jsou až na 9. a 10. místě. Vedou abstraktnější obrazy.

Století budižkničemů?

Bude 21. století stoletím budižkničemů? Co mě k tomu vede? Obava, že tvůrčí lidé, kteří vymýšlejí a vytvářejí hodnoty jsou stále více zatlačováni do pozadí armádou šedých úředníků vymýšlejících byrokratické překážky formou vyhlásek, certifikací, reportů a dalších omezení. Moderní pracovní postupy způsobily, že ve vlastní výrobě je třeba stále méně lidí. To je patrné i na moderním zemědělství, kdy často 4% populace užívá zbytek. A což teprve průmysl. Lidí přibývá a co s nimi, jak je zaměstnat? Logické by bylo jejich působení ve vymýšlení dalších nových efektivnějších věcí, ale tam je třeba mít určité předpoklady, které splní málokdo. A tak se šedá masa podílí na bobtnání administrativy a byrokracie. Ne nadarmo se říká, dej blbci funkci a on vymyslí formulář. Raději dva, aby si zajistil své teplé místo a podtrhl jeho důležitost. A formuláře musí někdo rozesílat, evidovat, skladovat a bohužel také vyplňovat. Čím víc lidí takto zaměstnáme, tím více

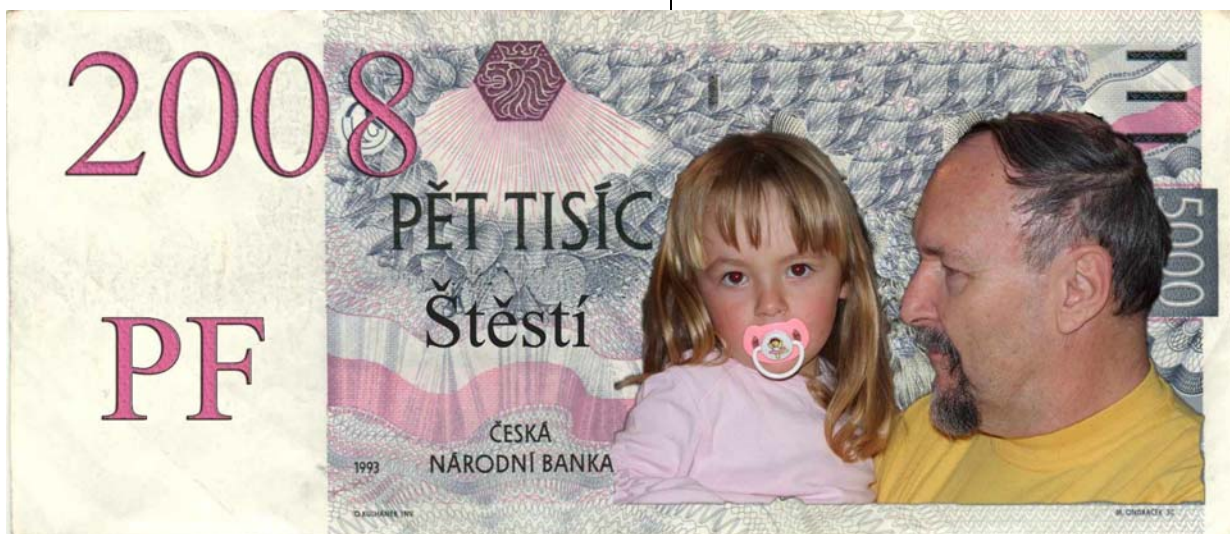
svou činností omezují kapacitu tvůrčích lidí vytvářejících hodnoty. V tom všem jako by se zhlédla EU a svou snahou vše podchytit, normalizovat a regulovat vytváří armádu byrokratů. Čemu to má všechno sloužit a jaký je účel? Jistě, rozumné informační systémy by se sami budovaly zdola v míře vyhovující potřebám výrobního a tvůrčího procesu. Politici se shlédlí v tom nařizovat normy chování, co se může držet co ne, jak má co vypadat a jak zas ne. Jako by byla po pádu komunismu západoevropská demokracie už znučená mírou svobody a chtěla využít letitého návyku k poslušnosti v nových demokraciích. Možnosti lidem něco nadiktovat a tím i prodat si brzy všimly různé lobby související buď s ochranou přírody, globálním oteplováním nebo ochrany spotřebitele. Filosofické ideály jsou mnohdy vznešené, ale to měly totalitní filozofie také a realitou jsou další omezení života občana. Ještě více jsou však omezování lidé a společnosti, které vyrábějí nebo vymýšlejí nové výrobky. Těch nařízení a testů, které musí respektovat, to vše pochopitelně zdráží výrobu a prodlužuje jeho uvedení na trh. Nejmarkantnější je to u nových léčiv. V médiích si přečtete o objevu nového léčiva s dovětkem, že v praxi se s ním můžete setkat tak za 5-15 let. Pak může dojít k paradoxní situaci, že léky budou tak drahé, že si je většina populace stejně nebude moci dovolit. Samozřejmě jistá opatrnost je nutná, ale současná společnost je posedlá snahou eliminovat všechna rizika a mít vše pod kontrolou. Je to rozumné nebo spíš projevem pýchy a euforie z dosaženého technologického a vědního pokroku? Eliminace hlavních rizik je snadná a ne příliš nákladná. Tak jak však naše nároky stoupají začínají velmi výrazně stoupat i náklady na další zvyšování bezpečnosti. Absolutní bezpečnost bychom si však stejně nevykoupili ani za všechny zdroje lidstva. Na místě by bylo trochu pokory a zdravého rozumu. Jinak svět zaplaví šedé přízemní myšlenky a lidské mozky zakrní. Protože na formuláře a byrokracii stačí jen prodloužená mícha.

VH

Nevážně o původu názvů

Esterifikace

Členové francouzské učené společnosti rádi navštěvovali veřejný dům madame Ester. Ta už vzhledem k svému věku holdovala spíše vínu a sama si připravovala ovocná vína v okurkových lahvích. V klotu svých podnikatelských starostí na ně však občas zapoměla a tak došlo k směsici alkoholického a octového kvašení. Říkávala pak učencům:



“Ten můj šnaps je nějak rozvernej, měli by se na něj mrknout”. Učence již pouhé přičichnutí natolik zaujalo, že si odnesli vzorky do laboratoře, kde po čase přišli na kloub esterifikaci, kterou z vděčnosti pojmenovali po madame Ester.

Konzervatoř

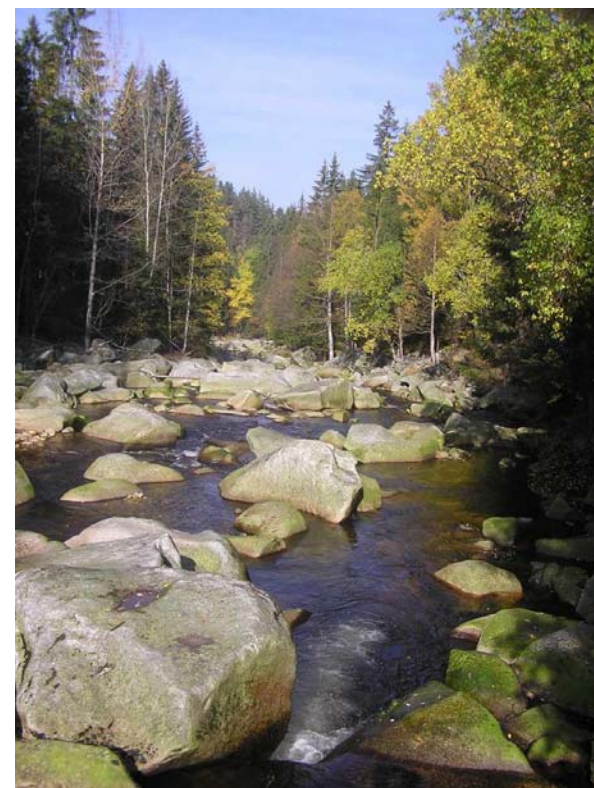
Na tento druh umělecké školy chodí nadané a talentované děti. Název sám naznačuje, že hlavním cílem školy je konzervovat jejich talent, aby až školu opustí, z jejich nadání ještě něco zbylo.

Znáte Ig Nobel ceny?

Ty udílí renomovaná americká Harvardská universita v Cambridge za výsledky „nepravděpodobného“ výzkumu. Tato dnes již tradiční cena má kořeny v

roce 1991 a zkratka Ig vznikla jako začátek křestního jména Ignáce. Ignác je fiktivní hloupý bratr chytrého Alfreda Nobela. Je trochu obdobou našeho Járy Cimrmana. Důvodů označit žertovné ceny právě zkratkou „Ig“, bylo více. V anglosaských zemích se totiž zkratka „Ig“ používá také ve smyslu "ignorancy". Předávání cen má slavnostní ráz, kterou mu dodává tradiční přítomnost nositelů normální Nobelovky. Chcete-li vědět za jaké kuriózní objevy byly uděleny letošní ceny, podívejte se na:

<http://www.osel.cz/index.php?clanek=2983>



Vzpomínka na CHISU a Srní

A slovo závěrem

V podtitulu tohoto plátku se stále nachází „Pravicový, liberální chem.inž. občasník“. Možná vás napadne, zda to není anachronismus, když si listujete jednotlivými čísly? Tak slova *pravicový*, *liberální* i *občasník* pochyby nebudí, ale chemicko-inženýrského toho v OISOvinách mnoho nebývá. Nenechte se však zmást. Chemičtí inženýři jsou lidé profesně usazení na pomezí několika oborů: chemie, matematiky, fyziky a potřebují proto širší pohled a rozhled. Zajímá je proto vše, co je zajímavé! Aspoň myslím a doufám, že jsou spokojeni s mým

výběrem. Ostatně to je charakteristické pro všechny inteligentní lidi, mezi něž chemičtí inženýři nepochybně patří ☺.

P.S.: Tak OISOvin už bylo tolik, co týdnů v roce a to už je také pěkná řádka.